Evropský parlament
2024-2029

Dokument ze zasedání

B10-0153/2024

25.10.2024

NÁVRH USNESENÍ

předložený v souladu s čl. 115 odst. 2 a 3 jednacího řádu

o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 94804, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003
(D099729/02 – 2024/2841(RSP))

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

Odpovědní poslanci: Martin Häusling, Biljana Borzan, Anja Hazekamp

B10-0153/2024

Usnesení Evropského parlamentu o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 94804, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D099729/02 – 2024/2841(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na návrh prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 94804, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D099729/02),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech[1], a zejména na čl. 7 odst. 3 a čl. 19 odst. 3 uvedeného nařízení,

– s ohledem na hlasování Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 17. září 2024 a na němž nebylo přijato žádné stanovisko,

– s ohledem na článek 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí[2],

– s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 13. března 2024, které bylo zveřejněno dne 26. dubna 2024[3],

– s ohledem na svá předchozí usnesení, kterými vyslovil námitku vůči povolení geneticky modifikovaných organismů (dále jen „GMO“)[4],

– s ohledem na čl. 115 odst. 2 a 3 jednacího řádu,

– s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že dne 14. února 2023 podala společnost Bayer Agriculture BV se sídlem v Belgii jménem společnosti Bayer CropScience LP se sídlem ve Spojených státech amerických žádost příslušnému vnitrostátnímu orgánu Nizozemska o uvedení potravin, složek potravin a krmiv, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 94804, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh v souladu s články 5 a 17

---

1 Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.

2 Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

3 Odborné stanovisko vědecké komise úřadu EFSA pro geneticky modifikované organismy vydané k posouzení geneticky modifikované kukuřice MON 94804 pro použití v potravinách a krmivech podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost GMFF-2022-10651), EFSA Journal 2024;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

4 Ve svém osmém volebním období přijal Parlament 36 usnesení a ve svém devátém volebním období přijal 38 usnesení o námitkách proti povolení GMO.

nařízení (ES) č. 1829/2003 (dále jen „žádost“).

B. vzhledem k tomu, že žádost se rovněž vztahovala na uvádění produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 94804 nebo z ní sestávají, na trh pro jiná použití než v potravinách a krmivech, s výjimkou pěstování;

C. vzhledem k tomu, že dne 13. března 2024 přijal úřad EFSA kladné stanovisko, které bylo zveřejněno dne 26. dubna 2024 a v němž dospěl k závěru, že geneticky modifikovaná kukuřice je stejně bezpečná jako odpovídající konvenční produkt a testované geneticky nemodifikované odrůdy kukuřice, pokud jde o možné účinky na lidské zdraví, zdraví zvířat a životní prostředí;

D. vzhledem, že tato geneticky modifikovaná odrůda kukuřice produkuje umělou miRNA, která selektivně potlačuje expresi dvou genů ze širší genové rodiny podílející se na biosyntetické dráze kyseliny giberelinové, a tím omezuje růst rostliny do výšky;

Nevyřešené otázky týkající se účinků umělé miRNA

E. vzhledem k tomu, že umělá miRNA působí nejen na geny, jejichž expresi má potlačovat, nýbrž má i jiné regulační funkce; vzhledem k tomu, že miRNA prochází v rostlině dalšími procesy, čímž dochází k interakci se specifickými rostlinnými enzymy; vzhledem k tomu, že její účinky se v mnoha případech neomezují pouze na cílový gen, ale často zahrnují metabolické kaskády několika stovek jiných genových funkcí;

F. vzhledem k tomu, že žadatel předložil pouze nedostatečné a neúplné údaje o interakcích mezi umělou miRNA, produktech dalších buněčných procesů, perzistenci těchto molekul v buňkách a jejich interferencích v dalších regulačních systémech;

G. vzhledem k tomu, že svůj závěr, že miRNA nepředstavují riziko toxicity pro člověka a zvířata, vyvodil úřad EFSA na základě předpokladu, že umělá miRNA se bude rychle rozkládat; existuje však několik studií, z nichž jednu dokonce úřad EFSA cituje na podporu svého tvrzení[5], podle kterých lze miRNA za přítomnosti určitých mechanismů nalézt v zažívacích traktech lidí a zvířat;

Nevyřešené otázky týkající se účinků snížené hladiny giberelinů

H. vzhledem k tomu, že – jak zdůrazňují odborníci z členských států[6] – gibereliny jsou důležitými regulátory různých fyziologických procesů v rostlinách;

I. vzhledem k tomu, že gibereliny neregulují pouze výšku rostlin, ale také klíčení a kvetení, podílejí se na regulaci tolerance stresu a jsou součástí komplexního

---

5 Dávalos, A., Henriques, R., Latasa, M. J., Laparra, M., & Coca, M. (2019). Literature review of baseline information on non-coding RNA (ncRNA) to support the risk assessment of ncRNA-based genetically modified plants for food and feed. EFSA Supporting Publications, 16(8), EN-1688. https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1688.

6 Příloha 8 odborného stanoviska vědecké komise úřadu EFSA pro geneticky modifikované organismy vydané k posouzení geneticky modifikované kukuřice MON 94804 pro použití v potravinách a krmivech podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost GMFF-2022-10651), EFSA Journal 2024;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

regulačního propojení s jinými rostlinnými hormony v různých signalizačních drahách, např. fyziologických procesů ovlivňujících složení rostlin; vzhledem k tomu, že gibereliny se podílejí také na imunitní reakci rostlin na patogeny;

J. vzhledem k tomu, že žadatel většinu z vlivů na tyto různé procesy nezkoumal a věnoval se pouze potenciálním účinkům na klíčení, kvetení a hmotnost zrn;

K. vzhledem k tomu, že genová exprese a její dopad na produkci bioaktivních giberelinů a metabolismu byla zkoumána pouze v terénních podmínkách, které neobsahovaly zvláštní stresové faktory, přestože je známo, že kyselina giberelinová se podílí na mnoha biotických a abiotických reakcích na stres;

Snížení závislosti na dovážených krmivech

L. vzhledem k tomu, že z krize COVID-19 a stále probíhající války na Ukrajině jsme si mimo jiné odnesli ponaučení, že Unie musí ukončit závislost na některých kritických materiálech; vzhledem k tomu, že předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová v pověřovacím dopise žádá kandidáta na komisaře Christopha Hansena, aby prozkoumal způsoby, jak snížit dovoz kritických komodit[7];

Připomínky příslušných orgánů členských států a zúčastněných stran

M. vzhledem k tomu, že členské státy předložily úřadu EFSA během tříměsíčního období konzultací[8] mnoho kritických připomínek, týkajících se mimo jiné toho, že gibereliny jsou důležitými regulátory různých fyziologických procesů v rostlinách, zejména ve vztahu k biotickým a abiotickým stresorům, že data poskytnutá žadatelem jsou neúplná, pokud jde o posouzení potenciálního vlivu snížené hladiny giberelinů na tyto procesy, a že pokusy v terénních podmínkách nebyly dostatečně rozmanité; vzhledem k tomu, že členské státy rovněž kritizovaly nedostatek údajů o rizicích, která jsou spojena s možnou dlouhodobou stabilitou umělých miRNA v rostlině a s tím, že nikoli nevýznamnou část modifikované DNA lze nalézt v zažívacích traktech zvířat a lidí a že poskytnuté údaje neprokazují, že genový transfer z rostlin na baktérie je nepravděpodobný;

N. vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1829/2003 stanoví, že geneticky modifikované potraviny a krmiva nesmí mít nepříznivé účinky na zdraví lidí a zvířat či na životní prostředí, a požaduje, aby Komise při přípravě návrhu rozhodnutí vzala v úvahu všechny související právní předpisy Unie a jiné oprávněné faktory významné pro projednávanou záležitost;

Nedemokratické rozhodování

O. vzhledem k tomu, že v osmém volebním období přijal Parlament celkem 36 usnesení o námitkách týkajících se geneticky modifikovaných organismů: z toho 33 usnesení ve věci uvedení potravin a krmiv vyrobených z geneticky modifikovaných organismů na trh a 3 usnesení ve věci pěstování geneticky modifikovaných plodin v Unii; vzhledem

---

7 https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

8 https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8714&file=efs28714-sup-0008-Annex8.pdf.

k tomu, že v devátém volebním období přijal Parlament 38 usnesení, v nichž se vyslovil proti uvedení geneticky modifikovaných organismů na trh;

P. vzhledem k tomu, že Komise geneticky modifikované organismy nadále povoluje, ačkoli sama uznává, že v této oblasti existuje demokratický deficit, členské státy s udělením povolení nesouhlasí a Parlament proti tomu vyslovuje námitky;

Q. vzhledem k tomu, že pokud v odvolacím výboru nehlasuje pro udělení povolení kvalifikovaná většina členských států, má Komise podle platných předpisů možnost rozhodnout, že povolení neudělí, takže není nutné provádět žádné legislativní změny[9];

R. vzhledem k tomu, že hlasování Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva dne 17. září 2024 podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003 nevedlo k vydání žádného stanoviska, což znamená, že povolení nepodpořila kvalifikovaná většina členských států;

1. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise překračuje prováděcí pravomoci stanovené v nařízení (ES) č. 1829/2003;

2. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise není v souladu s právními předpisy Unie, neboť není slučitelný s cílem nařízení (ES) č. 1829/2003, který podle obecných zásad stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002[10] spočívá ve vytvoření základních předpokladů, které by umožnily zajistit vysokou úroveň ochrany lidského života a zdraví, jakož i zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, a ochrany zájmů v oblasti životního prostředí a zájmů spotřebitelů v souvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivy a současně zajistit účinné fungování vnitřního trhu;

3. vyzývá Komisi, aby vzala návrh prováděcího rozhodnutí zpět a předložila výboru nový návrh;

4. považuje za pozitivní, že Komise v dopise poslancům ze dne 11. září 2020 konečně uznala, že při rozhodování o povolení geneticky modifikovaných organismů je třeba zohledňovat otázku udržitelnosti[11]; vyjadřuje však hluboké zklamání nad tím, že Komise dovoz geneticky modifikovaných organismů do Unie nadále povoluje, a to navzdory námitkám Parlamentu a navzdory tomu, že většina členských států hlasuje proti;

5. znovu naléhavě vyzývá Komisi, aby zohlednila závazky Unie podle mezinárodních dohod, jako je Pařížská dohoda o klimatu, Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje; opětovně žádá, aby byla k návrhům prováděcích aktů vždy připojena důvodová zpráva uvádějící, jakým způsobem v nich bude naplněna

---

9 Podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 182/2011 Komise „může“, nikoli „musí“ přistoupit k vydání povolení, pokud se v odvolacím výboru kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států.

10 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

11 https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

zásada „neškodit“[12];

6. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

[12] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 102.